

Щодо східних філософій ледь не споконвіку точиться полеміка: якою мірою дискурс у межах східних культур можна вважати філософією? Це найменування традиційно застосовують, і так само традиційно триває суперечка по суті явища.

Проблематичність пов'язана не лише з теоретичним статусом східних інтелектуальних практик, а й із самим поняттям «східного». Воно є даниною давньому, похідному ще з античності поділові на Захід та Схід. Не вдаючись до генеалогії й історичних трансформацій цього поділу та його смислового наповнення, одне можна констатувати незаперечно: так звані східні традиції та культурні матриці між собою різняться не менш істотно (а інколи й навіть більш глибоко), ніж та чи та з них від західних зразків. Тобто евристичний потенціал та виправданість поняття «східне» в означених контекстах завжди стоїть під сумнівом.

Українська ситуація додає до цих теоретичних невпевностей відсутність сталого і концептуально обгрунтованого досвіду філософського аналізу та дослідження явищ «східної думки». Звернення до східних тематик — не лише у суто філософському, а й в інших гуманітарних планах — у вітчизняній інтелектуальній традиції були доволі спорадичними та локальними (що не позбавляє деякі з них високої евристичної потуги та теоретичного значення). Фактично лише зараз українські дослідники починають більш-менш системним чином опановувати цю вкрай розмаїту змістовно і надскладну методологічно царину. Всі спроби в цьому вкрай важливому напрямі, хоч якими б скромними були їх масштаби, треба всіляко вітати й підтримувати. Що і намагається зі свого боку робити «Філософська думка». Треба ясно усвідомлювати, що те, що колись — в інших часах — було «Сходом», на сьогодні стало всім світом, в якому «Захід» є лише поважною і впливовою, але лише частиною. Феномен глобального світу демонструє докорінну зміну звичних соціокультурних координат.

Представлене у тематичному блоці даного числа журналу звернення до досвіду «східних» мисленневих практик є, звісно, лише локальною розвідкою, невеличким інтелектуальним рейдом у величезний, майже неосяжний континент духовних напрацювань та можливостей позаєвропейських, здебільшого азійських, культур. Для більшої наочності обрано тему свободи. Для західного дискурсу вона є не лише ключовою, а й визначальною — такою, в якій західна традиція ще з античності віднаходила основи своєї самобутності та унікальності. Чи чужа ідея свободи східним філософіям? Який вигляд мислення про свободу набирає у позаєвропейських контекстах? Наскільки вагома та визначальна ця тематика і сам концепт свободи для розуміння людини та власних засад східних інтелектуальних практик?

Звертаючись до цих питань, ми отримуємо продуктивний теоретичний майданчик для розгляду як теоретичних демаркацій східних і західної традицій, так і опанування вкрай важливого і змістовно насиченого мисленневого досвіду Сходу.

В наступному числі журналу топ-темою стане актуальна проблема постправди, як вона постає в сучасних комунікативних та політичних контекстах.